BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Prøve på særlige vilkår og fritagelse

januar 2020

Folkeskolens 9.-og 10.-klasseprøver

Indholdsfortegnelse

Indhold

Formål med vejledningen 2
Folkeskolens prøver 2
Hvad er en funktionsnedsættelse? 2
Hvad er tilsvarende vanskeligheder? 2
Folkeskolens prøver på særlige vilkår 3
Vurdering fra PPR og andre sagkyndige 3
Kan PPR undlades? 4
Dokumentation og registrering af oplysninger 4
Undervisning frem mod prøven 4
Prøvens form og rammer 4
Opgivelser 5
Gruppeprøver 5
Bedømmelse 5
Ordblindetest 5
Ordblind (kategori rød) 5
Usikker fonologisk kodning (kategori gul) 5
Tosprogede og sent ankomne elever 5
Tosprogede elever 5
Sent ankomne elever og elever i modtageklasser 6
Folkeskolens prøver på andre klassetrin og forbedring af karakterer i 10. klasse 6
Semesteropdelt undervisning 6
Fritagelse for aflæggelse af en obligatorisk prøve 6
Elever i en kommunal ungdomsskoles heltidsundervisning 7
Evaluering af undervisningen i tilfælde af fritagelse fra en prøve 7
Sygeundervisning 8
Deadlines for afgørelse og bestilling af tilgængeligt prøvemateriale 8
Bevis 8
Bilag 1 – Regelgrundlag 9
Bilag 2 – Skriftlige prøver 11
Bilag 3 – Mundtlige prøver 17

Formål med vejledningen

Formålet med denne vejledning er at forklare regler og rammer for aflæggelse af prøve på særlige vilkår samt tydeliggøre de muligheder, skolens leder og undervisere har for at tilrettelægge folkeskolens 9.- og 10.-klasseprøver for elever, der har fysiske og/eller psykiske funktionsnedsættelser eller tilsvarende vanskeligheder. Vejledningen skal bidrage til, at skolens leder træffer den rigtige afgørelse i forhold til den enkelte elev, således at eleven bliver kompenseret for sin funktionsnedsættelse.

Formålet med vejledningen er ligeledes at bidrage til skolelederens vurdering af, hvordan prøvens faglige niveau fastholdes ved tilrettelæggelse af folkeskolens prøver på særlige vilkår. I vejledningens bilag 1 -3 findes regler samt muligheder for særlig tilrettelæggelse.

Endelig er formålet med denne vejledning at forklare reglerne for fritagelse for aflæggelse af folkeskolens prøver.

Vejledningen kan ikke benyttes som opslagsværk i forhold til konkrete funktionsnedsættelser, fx hvilke hjælpemidler ordblinde elever må benytte ved folkeskolens prøver.

Nyt i denne vejledning

Tidsangivelse af den forlængede prøvetid ved prøverne i fysik/kemi, biologi og geografi er justeret i forhold til udvidelse af den ordinære prøvetid, som følge af udstedelse af ny bekendtgørelse om folkeskolens prøver BEK nr. 1128 af 14. november 2019.

Folkeskolens prøver

Alle elever i 9. klasse skal aflægge syv obligatoriske prøver: fem bundne prøver og to udtræksprøver.
I 10. klasse er folkeskolens prøver frivillige. Formålet med folkeskolens 9.- og 10.-klasseprøver er at dokumentere, i hvilken grad eleven opfylder de mål og krav, der er fastsat for det enkelte fag.

Fra skoleåret 2017/2018 indførtes folkeskolens afgangseksamen med tilhørende bestå-krav. Elever, der opnår et gennemsnit på karakteren 02 eller derover i de syv obligatoriske prøver, har bestået folkeskolens afgangseksamen og får udleveret et bevis for folkeskolens afgangseksamen. De elever, som ikke opnår et gennemsnit på karakteren 02, får et bevis for folkeskolens 9.-klasseprøver.

Elever, der er blevet fritaget fra en eller flere prøver eller delprøver eller af andre grunde ikke har aflagt alle syv obligatoriske prøver, kan ikke opfylde bestå-kravet.

Hvad er en funktionsnedsættelse?

I faglitteraturen på handicapområdet arbejder man med en definition af funktionsnedsættelser, som den objektivt konstaterbare vanskelighed hos personen, fx nedsat syn, mens handicap er de vanskeligheder, der kan opstå, når personen med funktionsnedsættelse møder omverdenens krav. Der findes i Danmark ikke nogle entydige og formelt vedtagne definitioner af begreberne handicap og funktionsnedsættelse. Men Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) vil ofte kunne bidrage til fortolkninger af, om en elev har et handicap eller ikke.

Center for Ligebehandling af Handicappede definerer, at ”for at tale om et handicap – eller en handicappet person – må der kunne konstateres en fysisk, psykisk eller intellektuel funktionsnedsættelse, som afføder et kompensationsbehov for, at den pågældende kan fungere på lige fod med andre borgere i en tilsvarende livssituation”.
En funktionsnedsættelse kan således ikke i sig selv begrunde, at en elev aflægger folkeskolens prøver på særlige vilkår, og elever med samme funktionsnedsættelse skal ikke nødvendigvis tilbydes samme prøvevilkår. Aflæggelse af prøve på særlige vilkår afhænger både af, om eleven har en funktionsnedsættelse og af, hvorvidt der er et behov for kompensation. Skolen skal i den forbindelse finde frem til, hvilke problemer

funktionsnedsættelsen kan medføre for eleven ved prøveaflæggelsen og på baggrund heraf afgøre, hvilke prøvevilkår eleven skal tilbydes.

Hvad er tilsvarende vanskeligheder?

Det fremgår af prøvebekendtgørelsen, at skolens leder også skal tilbyde særlige prøvevilkår til elever med tilsvarende vanskeligheder. Tilsvarende vanskeligheder er vanskeligheder, der kan siddestilles med en funktionsnedsættelse og medføre et behov for kompensation i undervisningen eller i den konkrete prøvesituation. Det kan være elever med akutte, midlertidige skader, fx skader på hånd eller arm. Skolens leder kan i samråd med elev og forældre tilrettelægge prøverne for sådanne elever inden for rammerne af denne vejledning.

Tilsvarende vanskeligheder, som ikke kan sidestilles med en funktionsnedsættelse, berettiger ikke til prøveaflæggelse på særlige vilkår. Dette gælder fx elever, der er testet 'usikker fonologisk kodning' (svarende til kategorien gul) med Ordblindetesten (Undervisningsministeriets nationale ordblindetest).

Folkeskolens prøver på særlige vilkår

Formålet med at tilrettelægge folkeskolens prøver på særlige vilkår er at sidestille elever med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse med andre elever i prøvesituationen. Der skal altså være tale om en funktionsnedsættelse, som afføder et kompensationsbehov for, at eleven kan fungere på lige fod med andre elever i prøvesituationen.

Den særlige tilrettelæggelse kan omfatte:

- Prøvens form og rammer
- Brug af hjælpemidler
- Tildeling af ekstra tid
- Fravigelse af krav om at en prøve aflægges som en gruppeprøve
- Ændring af opgaven

Det er en forudsætning, at der med tilbuddet om tilrettelæggelse af folkeskolens prøver på særlige vilkår ikke sker en ændring af prøvens faglige niveau. De særlige vilkår må således ikke ændre på formålet med prøven, og eleverne må ikke stilles bedre, end deres funktionsnedsættelse kan begrunde. De særlige prøvevilkår må således ikke ændre på det, eleven prøves i.

Skolens leder træffer afgørelsen om, hvorvidt eleven skal aflægge prøve på særlige vilkår på baggrund af en pædagogisk psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og dennes forældre. Afgørelsen træffes på baggrund af en individuel vurdering af den enkelte elev. Eleven afgør i samråd med sine forældre, om prøven ønskes aflagt på særlige vilkår. Skolen kan ikke pålægge en elev at aflægge prøve på særlige vilkår, hvis eleven ikke ønsker det.

Der er ikke krav om, at eleven skal være diagnosticeret for at kunne få særlig tilrettelæggelse, men der skal være tale om fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder.
Inddragelse af PPR kan undlades, hvis skolens leder vurderer, at det ikke er nødvendigt, og elevens forældre er enige heri.

Faglige vanskeligheder, der ikke er begrundet i fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser eller tilsvarende vanskeligheder, kan ikke begrunde særlige prøvevilkår. Skolens leder kan ikke tilbyde elever særlig tilrettelæggelse på grundlag af fx manglende fremmøde i skole eller fagligt svagt standpunkt i fagene.

Reglerne om tilrettelæggelse af folkeskolens prøver på særlige vilkår er fastsat i §§ 29 – 34 i bekendtgørelse nr. 1128 af 14. november 2019 om folkeskolens prøver (prøvebekendtgørelsen).
Du kan finde prøvebekendtgørelsen på www.uvm.dk/fp under punktet love og regler.

Vurdering fra PPR og andre sagkyndige

Vurderingen fra PPR bør indhentes så tidligt som muligt i det skoleår, hvor eleven skal til prøve første gang. Vurderingen skal indeholde en beskrivelse af elevens kompetencer og brug af eventuelle hjælpemidler i undervisningen i de fag, som eleven skal aflægge folkeskolens prøver i. Vurderingen kan eventuelt understøttes af faglige test, der dokumenterer elevens behov for særlig tilrettelæggelse af prøver.
PPR kan inddrage særligt sagkyndige. For blinde elever kan det fx være en synskonsulent. For elever i specialskoler og undervisningscentre for svært handicappede vil skolelederen ofte kunne hente den fornødne rådgivning om tilrettelæggelse af folkeskolens prøve på særlige vilkår fra sagkyndige på skolen.

Efterskoler kan med fordel inddrage PPR i elevens hjemkommune allerede ved optagelse på skolen, således at skolen ved skoleårets start har en beskrivelse af elevens kompetencer og eventuelle brug af hjælpemidler i de fag, som eleven skal aflægge folkeskolens prøver i.

Kan PPR undlades?

Vurderingen fra PPR kan undlades, hvis skolens leder vurderer, at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri. Dette kan fx være tilfældet, hvis elevens funktionsnedsættelse i forvejen er velbeskrevet. Forældre kan til enhver tid anmode om, at PPR bliver inddraget.

Dokumentation og registrering af oplysninger

Skolens leder skal sikre, at der registreres og opbevares oplysninger på skolen om de elever, der aflægger prøve på særlige vilkår. Registrering sker på elevniveau med oplysning om årsagen til den særlige tilrettelæggelse, og i hvilke fag der er sket en særlig tilrettelæggelse af prøven.

Undervisning frem mod prøven

Elevens klasselærer/faglærere bør i god tid inden prøven – ofte allerede i 7. klasse – drøfte med elev og forældre, hvordan prøvedeltagelsen kan finde sted. Det giver god tid til at afprøve eventuelle hjælpemidler, der kan sidestille eleven med andre elever i prøvesituationen.

Typisk vil elevens faglærere tidligt i elevens skolegang opdage, at der er tale om en elev med funktionsvanskeligheder. Det forventes, at faglæreren igangsætter tiltag, der be- eller afkræfter antagelsen. Undervisningen skal tilrettelægges, så eleven får mest muligt udbytte af undervisningen. I nogle tilfælde kan it-kompenserende hjælpemidler være en mulighed.

Det er vigtigt, at alle elevens faglærere bliver informeret om elevens vanskeligheder, så eleven får mulighed for at benytte/arbejde med hjælpemidlet, hvor det er relevant.

Det er vigtigt, at eleven – frem mod folkeskolens prøver – modtager undervisning i en grad, så eleven kan aflægge prøve i faget og med kendskab til de hjælpemidler, eleven må anvende til prøven. Eleven bør have et indgående kendskab til og erfaring i brug af it-hjælpemidlets funktionalitet gennem anvendelse i den daglige undervisning.

Prøvens form og rammer

Det er en forudsætning for særlig tilrettelæggelse af en prøve, at prøvens mål og sværhedsgrad ikke ændres. Hvis en del af prøvestoffet må udelades ved en mundtlig prøve, skal det i videst muligt omfang erstattes med andet, som opfylder samme mål og har samme sværhedsgrad. Fx kan et billede udgå af en mundtlig prøve for en blind elev. Hvis det ikke er muligt at beskrive billedet med ord eller tekst, kan billedet erstattes af en lydoptagelse, fx en radiomontage eller podcast.

I vejledningens bilag 3 findes en oversigt over de mest benyttede fravigelser ved folkeskolens prøver. Nogle elever kan have behov for flere af fravigelserne fx forlænget prøvetid og pauser. Behovet for de enkelte fravigelser træffes ud fra en konkret og individuel vurdering af eleven. Det er skolens leder, der har ansvaret

for, at der bliver truffet den korrekte og individuelle afgørelse i den enkelte sag ud fra de gældende regler, der er beskrevet i vejledningen og fastsat i prøvebekendtgørelsen.

Opgivelser

Opgivelser til folkeskolens prøver for elever, der aflægger prøve på særlige vilkår, er de samme som for klassens øvrige elever. Der er ikke hjemmel i folkeskolelovens eller i prøvebekendtgørelsens bestemmelser til at reducere opgivelserne til de enkelte prøver. Faglæreren kan dog udarbejde individuelle tekstopgivelser og/eller undervisningsbeskrivelser, hvis eleven har fulgt et andet undervisningsforløb end klassens øvrige elever.

Gruppeprøver

Skolens leder kan som led i den særlige tilrettelæggelse af en prøve beslutte, at en prøve, som er tilrettelagt som gruppeprøve, i stedet tilrettelægges som en individuel prøve for en elev, når det er begrundet i hensyn til eleven.

Bedømmelse

Eleven bedømmes efter de vurderingskriterier, der er fastsat for prøven. Censor må i sin bedømmelse ikke tage højde for elevens funktionsnedsættelse.

Ved skriftlige prøver skal censor ikke informeres om, at der er tale om en elev, der aflægger prøve på særlige vilkår.

Ved mundtlige og praktiske prøver anbefales det, at censor i god tid inden prøvens afholdelse, informeres om, at der er tale om en elev, der aflægger prøve på særlige vilkår, så censor kan orientere sig i reglerne for aflæggelse af prøve på særlige vilkår. Ligeledes anbefales det, at faglærer og censor drøfter prøvens forløb, samt hvordan det kan undgås, at elevens funktionsnedsættelse får indflydelse på bedømmelsen.

Ordblindetest

Ordblind (kategori rød)

Elever, der er testet 'ordblind' (svarende til kategorien rød) med Ordblindetesten (Undervisningsministeriets nationale ordblindetest) eller tilsvarende standardiserede ordblindetests, har en funktionsnedsættelse i form af ordblindhed.

Usikker fonologisk kodning (kategori gul)

Elever, der er testet 'usikker fonologisk kodning' (svarende til kategorien gul) med Ordblindetesten (Undervisningsministeriets nationale ordblindetest) har ikke en funktionsnedsættelse i form af ordblindhed og skal ikke på basis heraf tilbydes prøve på særlige vilkår, med mindre eleven har en anden funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder, der berettiger til prøve på særlige vilkår.

Tosprogede og sent ankomne elever

Tosprogede elever

Ved tosprogede elever forstås børn, der har et andet modersmål end dansk, og som først ved kontakt med det omgivende samfund, eventuelt gennem skolens undervisning, lærer dansk.

At være tosproget kan ikke begrunde aflæggelse af prøve på særlige vilkår. Der gælder de samme regler for tosprogede elever som for øvrige elever, der skal aflægge prøve på særlige vilkår. Der skal være tale om en fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder.

Der kan dog gives tilladelse til at anvende ordbøger fra et fremmedsprog til dansk og fra dansk til et

fremmedsprog, eventuelt via et tredje sprog. Disse ordbøger må gerne være i en online-version.

Sent ankomne elever og elever i modtageklasser

Betegnelsen sent ankomne elever dækker over flygtninge/indvandrere, som kommer til Danmark efter det fyldte 14. år. Alle grundskoleelever, inklusiv fx elever i modtageklasser, er normalt indskrevet alderssvarende. For alle elever i 9. klasse, inklusiv modtageklasser svarende til 9. klasse, gælder folkeskolelovens bestemmelse om aflæggelse af 7 obligatoriske prøver.

Elever, som ankommer til Danmark sent i skoleforløbet (efter det fyldte 14. år), kan dog fritages for at aflægge prøve i et eller flere fag, hvis det vurderes, at prøveaflæggelse, herunder prøveaflæggelse på særlige vilkår, ikke er hensigtsmæssigt på grund af elevens utilstrækkelige danskkundskaber.

Folkeskolens prøver på andre klassetrin og forbedring af karakterer i 10. klasse

Det fremgår af folkeskolelovens § 14, at folkeskolens 9.- klasseprøver skal aflægges ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin. De 7 obligatoriske 9.- klasseprøver kan derfor ikke aflægges i hverken 8. klasse eller 10. klasse.

Det fremgår desuden af folkeskolelovens § 19f, at elever i 10. klasse kan indstille sig til 10.-klasseprøver. 10.-klasseprøverne kan ikke aflægges på andre klassetrin end 10. klasse.

Hvis en elev ikke har været til prøve i 9. klasse i de bundne prøver i dansk, skriftlig matematik eller mundtlig engelsk, eller hvis eleven i øvrigt gerne vil forbedre sit resultat i disse 9. klasseprøver, har eleven mulighed for at forbedre sit resultat ved at aflægge de pågældende prøver i 10. klasse og dermed opfylde beståkravet til folkeskolens afgangseksamen.
Reglerne giver således ikke mulighed for at planlægge at afholde folkeskolens obligatoriske 9. klasseprøver over to år. Hvis en elev går i 9. klasse to gange, gælder reglerne om at aflægge folkeskolens obligatoriske prøver begge gange. Det er ikke muligt at sammensætte et bevis for folkeskolens 9. klasse med karakterer opnået i forskellige skoleår.

Elever i 10. klasse kan indstille sig til en eller flere af folkeskolens 9.-klasseprøver i fagene dansk, skriftlig matematik og mundtlig engelsk, men prøverne i dansk, skriftlig matematik og mundtlig engelsk skal fremgå af elevens 10. klassebevis. Hvis eleven dermed forbedrer sit resultat i forhold til 9. klasseprøverne, skal resultatet herudover også fremgå af et nyt bevis for folkeskolens afgangseksamen.

Semesteropdelt undervisning

Skolens leder kan planlægge semesteropdelt undervisning, således at eleven kan afslutte en del af undervisningen i et eller flere fag i december/januar-prøveterminen. Hvis skolen planlægger at afholde semesterprøve i et fag inden for den humanistiske fagblok eller den naturfaglige fagblok, skal undervisningen i alle fag i fagblokken dog være afsluttet, således at der kan foretages et udtræk mellem prøverne.

Fritagelse for aflæggelse af en obligatorisk prøve

Skolens leder træffer afgørelse om, at en elev, for hvem prøveaflæggelse ikke skønnes hensigtsmæssig på grund af betydelig funktionsnedsættelse eller utilstrækkelige danskkundskaber, kan fritages for at aflægge folkeskolens obligatoriske prøver. Prøvefritagelsen sker efter samråd med forældrene.

Fritagelse fra en prøve eller delprøve kan fx ske for følgende typer af elever:

- Elever med multiple funktionsnedsættelser uden verbalt sprog
- Elever med svære generelle indlæringsvanskeligheder

- Elever, der er ankommet til Danmark efter det fyldte 14. år, og som ikke taler eller forstår dansk i et omfang, så deltagelse giver mening (omtales ovenfor under afsnittet Tosprogede og sent ankomne elever)

Fritagelsesbestemmelsen må først anvendes, når alle andre muligheder for prøveaflæggelse har været til overvejelse. Elever med funktionsnedsættelser skal ligesom alle andre elever som det helt klare udgangspunkt aflægge alle folkeskolens obligatoriske prøver. Kravet om, at eleverne skal aflægge alle de obligatoriske prøver, gælder for alle elever i grundskolen uanset, hvilken institutionstype elevens skole hører ind under. Frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og ungdomsskoler, for så vidt angår ungdomsskolens heltidsundervisning, kan dog meddele Undervisningsministeriet, at de ikke afholder folkeskolens prøver. Andre institutionstyper, fx specialskoler, kan ikke meddele Undervisningsministeriet, at skolen ikke er prøveafholdende.

Hvis en elev er fritaget for undervisningen i et helt fag i 9. klasse i henhold til bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, skal eleven ikke aflægge prøve i faget. Tilsvarende skal elever, der i henhold til folkeskolelovens § 9, stk. 4, og § 33, stk. 4-7, opfylder undervisningspligten helt eller delvist ved erhvervsmæssig uddannelse, erhvervsmæssig beskæftigelse eller undervisningsforløb i øvrigt med både praktisk og teoretisk indhold, kun aflægge folkeskolens prøver i de fag, hvori eleven har modtaget undervisning. Elever, der fuldt ud opfylder undervisningspligten ved erhvervsmæssig uddannelse er ikke forpligtet til at aflægge folkeskolens prøver.

Hvis en elev fritages, skal der forinden være taget stilling til, om eleven vil kunne aflægge prøve på særlige vilkår. Det er ikke muligt at fritage en elev, som vil kunne aflægge en prøve på særlige vilkår. Det er heller ikke muligt at fritage en elev på grund af dårligt standpunkt i et fag eller på grund af manglende fremmøde.

Elever i en kommunal ungdomsskoles heltidsundervisning

Elever i en kommunal ungdomsskoles heltidsundervisning, hvor der afholdes folkeskolens 9.-klasseprøver, kan fritages for at aflægge én eller flere af folkeskolens obligatoriske prøver, når prøvedeltagelse ikke skønnes hensigtsmæssig, fordi eleven

1. på grund af omfattende personlige eller sociale vanskeligheder ikke har modtaget alderssvarende undervisning i længere perioder, eller
2. har modtaget eller deltaget i ungdomsskolens heltidsundervisning i en så kort periode, at det ikke har været muligt at bringe elevens faglige udvikling op på et alderssvarende niveau.

Det er en forudsætning for denne fritagelse, at det trods omfattende indsats og særligt tilrettelagt undervisning ikke har været muligt i ungdomsskolens heltidsundervisning at bringe elevens faglige udvikling op på et alderssvarende niveau. Denne fritagelsesmulighed gælder ikke for andre institutionstyper.

Skolens leder skal være opmærksom på, at fritagelse fra en obligatorisk prøve kan have betydning for elevens optagelse på en ungdomsuddannelse, da elever, der er blevet fritaget for en eller flere prøver eller delprøver, ikke kan opfylde bestå-kravet. Fritagelse af en elev skal indberettes til Undervisningsministeriet i forbindelse med karakterindberetningen.

Reglerne om fritagelse for aflæggelse af en obligatorisk prøve er fastsat i §§ 35 - 41 i bekendtgørelse nr. 1128 af 14. november 2019 om folkeskolens prøver (prøvebekendtgørelsen). Reglerne fremgår af bilag 1 i denne vejledning.

Evaluering af undervisningen i tilfælde af fritagelse fra en prøve

Samtidig med beslutningen om fritagelse skal skolens leder beslutte, hvordan elevens udbytte af undervisningen kan evalueres på anden vis. For hver prøve, der er givet fritagelse for, skal skolens leder udarbejde en kort redegørelse for, på hvilket grundlag elevens udbytte af undervisningen er evalueret. I

redegørelsen skal indgå en beskrivelse af elevens standpunkt i det fag eller dele af fag, der er givet fritagelse for, en beskrivelse af evalueringsformen samt resultaterne af denne evaluering.

Evalueringen skal indeholde en vurdering af, i hvor høj grad eleven har opnået de mål for undervisningen, som er fastsat for eleven ved skoleårets begyndelse. Evalueringen kan fx ske gennem en lokalt fastsat prøve, der er tilpasset en eller flere elever, eller det kan ske ved en skriftlig udtalelse. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har ikke udarbejdet en skabelon til dette formål. Det er op til den enkelte skole/kommune at fastsætte indholdet til evalueringen inden for de rammer, der er fastsat i prøvebekendtgørelsen.

Hvis en elev er fritaget for prøve i et fag, som ikke bliver udtrukket til prøve, skal der ikke laves en evaluering. Evalueringen, der skal træde i stedet for en prøve, skal finde sted i samme prøvetermin, som prøven skulle afholdes i.

Skolens leder skal registrere og opbevare oplysninger om fritagelse for prøveaflæggelse. Registreringen sker på elevniveau med oplysning om årsagen til fritagelse, fra hvilke fag der er sket fritagelse, og hvordan elevens udbytte af undervisningen i stedet skal evalueres.

Sygeundervisning

Der er ikke hjemmel i reglerne om sygeundervisning til at fritage en elev fra undervisningen i et fag på grund af sygdom. Efter ca. 3 ugers fravær skal skolens leder iværksætte sygeundervisning i en form, som er tilpasset elevens sygdomsforløb. Faglæreren er forpligtet til at tilrettelægge en undervisning, der tilgodeser elever, som af særlige årsager ikke kan deltage fyldestgørende i undervisningen. Det kan være i form af deltagelse uden fysisk udøvelse af aktivitet, i form af læsning, opgaveløsning eller andet fagligt arbejde. Standpunktskarakteren gives med udgangspunkt i elevens faglige standpunkt. Det er faglæreren, der vurderer elevens deltagelse og opfyldelse af fastsatte læringsmål for undervisningen.

En elev kan ikke fritages for aflæggelse af en obligatorisk prøve, selvom eleven helt eller delvist ikke har deltaget i undervisningen i et fag på grund af sygdom.

Deadlines for afgørelse og bestilling af tilgængeligt prøvemateriale

Skolens leder træffer afgørelse om, hvorvidt en elev skal tilbydes at aflægge prøve på særlige vilkår eller tilbydes fritagelse for aflæggelse af en obligatorisk prøve senest:
1. oktober forud for prøvetermin december/januar.
1. december forud for prøvetermin maj/juni.

Hvis skolen skal bestille særligt fremstillet materiale, skal skolen foretage denne bestilling på samme måde, som skolen tilmelder andre elever til folkeskolens prøver. Deadlines for materialebestilling er:
1. oktober forud for prøvetermin december/januar.
1. december forud for prøvetermin maj/juni.

Vejledninger til tilmelding finder du på www.uvm.dk/fp - skolens tilrettelæggelse - tilmelding og booking

Bevis

Beviser udstedes efter bilag 3 i prøvebekendtgørelsen og må ikke indeholde oplysninger om særlige prøvevilkår, jf. § 58, stk. 1 i prøvebekendtgørelsen.

Det skal fremgå af elevens bevis for folkeskolens 9.-klasseprøver, hvis en elev er fritaget fra en eller flere prøver eller delprøver. Evalueringen, som træder i stedet for prøven, skal vedlægges elevens bevis for folkeskolens 9.-klasseprøver.

Bilag 1 – Regelgrundlag

Uddrag af bekendtgørelse nr. 1128 af 14. november 2019 om folkeskolens prøver

§ 29. Skolens leder skal tilbyde særlige prøvevilkår til elever med psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse, eller tilsvarende vanskeligheder, når dette er nødvendigt for at ligestille disse elever med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der ikke sker en ændring af prøvens faglige niveau.

Stk. 2. Afgørelse efter stk. 1 træffes af skolens leder på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og dennes forældre. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Stk. 3. Inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning kan undlades, hvis skolens leder vurderer, at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri.

Stk. 4. Skolens leder skal sikre, at forældrene orienteres om, at de til enhver tid kan anmode om, at pædagogisk-psykologisk rådgivning inddrages.

Stk. 5. Skolens leder kan tilbyde særlige prøvevilkår til elever med akut opstået fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, for at disse elever kan gennemføre folkeskolens prøver.

§ 30. Særlige prøvevilkår efter § 29 kan omfatte en særlig tilrettelagt prøve for elever, der på grund af psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder har et særligt behov herfor. Den særlige tilrettelæggelse kan omfatte følgende:

1) Prøvens form og rammer.
2) Brug af hjælpemidler.
3) Tildeling af ekstra tid.
4) Fravigelse af krav om, at en prøve aflægges som gruppeprøve.
5) Ændring af opgaven.

Stk. 2. Det er en forudsætning for særlig tilrettelæggelse af en prøve, at formålet med prøven fastholdes. Prøverne skal tilrettelægges på samme vilkår, som har været gældende for elevens forudgående undervisning, så prøven afspejler elevens måde at arbejde på.

Stk. 3. En afgørelse om aflæggelse af prøve på særlige vilkår skal være truffet inden den 1. december forud for prøveterminen maj-juni og inden den 1. oktober forud for prøveterminen december-januar. Såfremt det ikke er muligt at træffe afgørelse om aflæggelse af prøve på særlige vilkår inden den 1. december eller den 1. oktober, skal afgørelsen træffes snarest muligt herefter.

§ 31. Til brug ved skriftlige prøver kan skolens leder rekvirere særlige prøvesæt, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har udarbejdet til brug for elever med psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder.

Stk. 2. Fristen for anmodning om fremsendelse af prøvesæt efter stk. 1 er senest den 1. december for prøveterminen maj-juni og senest den 1. oktober for prøveterminen december-januar.

§ 32. Bedømmelse af prøvepræstationen for en elev, der er meddelt særlige prøvevilkår efter §§ 29-31, skal ske efter samme kriterier og på samme faglige niveau, som gælder for øvrige elever, herunder ved anvendelse af samme censor, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Besvarelse af skriftlige opgaver, der er affattet i punktskrift, bedømmes af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

§ 33. Elever med betydelig og varig nedsat fysisk funktionsevne, med massive, sammensatte hjælpebehov, eller alvorlig kronisk sygdom, der medfører varig eller periodevis nedsat fysisk funktionsevne, for hvem deltagelse i den fysiske del af idrætsprøven vil være en umulighed, eller elever, som er i en livstruende tilstand, kan fritages fra at blive bedømt på kropslige færdigheder i prøven i idræt.

Stk. 2. Afgørelse efter stk. 1 træffes af skolens leder på baggrund af en udtalelse fra en speciallæge eller andre sagkyndige og i samråd med eleven og forældrene.

Stk. 3. Afgørelse efter stk. 1 skal være truffet inden den 1. december forud for prøveterminen maj-juni og inden den 1. oktober forud for prøveterminen december-januar. Såfremt det ikke er muligt at træffe afgørelse efter stk. 1 inden den 1. december eller den 1. oktober, skal afgørelsen træffes snarest muligt herefter.

Stk. 4. En elev, der aflægger prøve efter stk. 1, prøves som fastsat i bilag 1, pkt. 15.15, og bedømmes efter bilag 1, pkt. 15.16.

§ 34. Skolens leder registrerer og opbevarer oplysninger om afgørelser truffet efter § 29, stk. 1 og § 33, stk. 1. Registrering sker på elevniveau med oplysning om årsagen til den særlige tilrettelæggelse, og for så vidt angår § 29, stk. 1, i hvilke fag der er meddelt særlige prøvevilkår.

Fritagelse for aflæggelse folkeskolens prøver

§ 35. Skolens leder fritager en elev fra prøven, hvis eleven på grund af betydelig funktionsnedsættelse ikke, selv ikke på særlige vilkår, kan aflægge prøven. Fritagelse kan omfatte en eller flere prøver eller delprøver.

§ 36. Antager klasselæreren i samråd med det øvrige personale, der underviser eleven, at prøveaflæggelse for en elev ikke vil være mulig, orienterer klasselæreren eleven og dennes forældre om muligheden for fritagelse for prøveaflæggelse i en eller flere prøver eller delprøver, herunder konsekvenser i forhold til bestå-kravet ved folkeskolens afgangseksamen. Der skal i en sådan orientering indgå et forslag til, hvordan elevens udbytte af undervisningen kan evalueres på anden vis.

Stk. 2. Indstilling om fritagelse for prøveaflæggelse afgives af klasselæreren til skolens leder.

Stk. 3. Skolens leder træffer på baggrund af indstillingen fra klasselæreren og efter samråd med elevens forældre og lærere i de berørte fag afgørelse om fritagelse for prøveaflæggelse. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Stk. 4. Afgørelse efter stk. 1 træffes på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering om, at eleven på grund af sine vanskeligheder ikke kan aflægge prøven, herunder aflægge prøven på særlige vilkår. Andre sagkyndige kan inddrages.

Stk. 5. Inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning kan undlades, hvis skolens leder vurderer, at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri.

Stk. 6. Skolens leder skal sikre, at forældrene orienteres om, at de til enhver tid kan anmode om, at pædagogisk-psykologisk rådgivning inddrages.

§ 37. Afgørelse om fritagelse for aflæggelse af prøve skal ledsages af en beslutning om, hvordan elevens udbytte af undervisningen kan evalueres på anden vis. Evalueringen, der skal træde i stedet for prøven, skal finde sted i samme prøvetermin. Er en elev fritaget for prøveaflæggelse i et fag, der ikke bliver udtrukket til prøve, skal der ikke ske en evaluering af elevens udbytte af undervisningen i dette fag.

Stk. 2. En afgørelse om fritagelse for prøveaflæggelse skal være truffet inden den 1. december forud for prøveterminen maj-juni og inden den 1. oktober forud for prøveterminen december-januar. Såfremt det ikke er muligt at træffe afgørelse om fritagelse for prøveaflæggelse inden den 1. december eller den 1. oktober, skal afgørelsen træffes snarest muligt herefter.

§ 38. Skolens leder kan beslutte, at en elev, som ankommer til Danmark sent i skoleforløbet, fritages for at aflægge prøve i et eller flere fag, hvis det vurderes, at prøveaflæggelse ikke anses for hensigtsmæssigt på grund af elevens utilstrækkelige danskkundskaber.

Stk. 2. Beslutningen om fritagelse efter stk. 1 forudsætter, at der forinden er taget stilling til, om eleven vil kunne aflægge prøve på særlige vilkår, jf. §§ 29-34.

Stk. 3. §§ 36 og 37 finder tilsvarende anvendelse ved prøvefritagelse som følge af utilstrækkelige danskkundskaber.

§ 39. Elever i en kommunal ungdomsskoles heltidsundervisning, hvor der afholdes folkeskolens 8. og 9.-klasseprøver, kan fritages for at aflægge én eller flere af folkeskolens obligatoriske prøver, når prøvedeltagelse ikke er mulig, fordi eleven

1) på grund af omfattende personlige eller sociale vanskeligheder ikke har modtaget alderssvarende undervisning i længere perioder, eller
2) har modtaget eller deltaget i ungdomsskolens heltidsundervisning i en så kort periode, at det ikke har været muligt at bringe elevens faglige udvikling op på et alderssvarende niveau.

Stk. 2. Det er en forudsætning for fritagelse efter stk. 1, at det trods omfattende indsats og særligt tilrettelagt undervisning ikke har været muligt i ungdomsskolens heltidsundervisning at bringe elevens faglige udvikling op på et alderssvarende niveau.

Stk. 3. Afgørelse om fritagelse for prøveaflæggelse træffes af ungdomsskolens leder efter samråd med eleven og dennes forældre. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Stk. 4. Beslutningen om fritagelse efter stk. 1 forudsætter, at der forinden er taget stilling til, om eleven vil kunne aflægge prøve på særlige vilkår, jf. §§ 29-34.

Stk. 5. §§ 36 og 37 finder tilsvarende anvendelse for prøvefritagelse i ungdomsskolens heltidsundervisning.

§ 40. For hver prøve, der er givet fritagelse for, udarbejder skolens leder en kort redegørelse for, på hvilket grundlag elevens udbytte af undervisningen er evalueret.

Stk. 2. I redegørelsen indgår en beskrivelse af elevens standpunkt i det fag eller dele af fag, der er givet fritagelse for, en beskrivelse af evalueringsformen samt resultaterne af denne evaluering.

§ 41. Skolens leder registrerer og opbevarer oplysninger om fritagelse for prøveaflæggelse. Registrering sker på elevniveau med oplysning om årsagen til fritagelse, fra hvilke fag der er sket fritagelse, og hvordan elevens udbytte af undervisningen i stedet skal evalueres.

Uddrag af bekendtgørelse nr. 693 af 20. juni 2014 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

§ 13. Har en elev usædvanligt store vanskeligheder i et fag, således at det ikke skønnes hensigtsmæssigt at give eleven specialundervisning i faget, kan eleven med forældrenes samtykke fritages for undervisning i dette fag, dog ikke for så vidt angår dansk og matematik. Afgørelse herom træffes af skolens leder på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering. Eleven skal have anden undervisning i stedet for det pågældende fag.

Stk. 2. Stk. 1 gælder tilsvarende ved fritagelse for den obligatoriske brobygning m.v. i 10. klasse, jf. folkeskolelovens § 19 c, stk. 4, og for den obligatoriske selvvalgte opgave i 10. klasse, jf. folkeskolelovens § 19 c, stk. 5.

§ 14. Karaktergivning kan efter aftale med eleven og forældrene i et eller flere fag erstattes af en skriftlig udtalelse om elevens standpunkt. Udtalelsen skal for det enkelte fag udtrykke, i hvor høj grad eleven har nået de opstillede mål for undervisningen i faget.

Stk. 2. Hvis karaktergivning i medfør af stk. 1 erstattes af en skriftlig udtalelse, medtages denne på elevens bevis, jf. folkeskolelovens § 13, stk. 9.

Bilag 2 – Skriftlige prøver

I det følgende er der redegjort for en række muligheder for særlig tilrettelæggelse af folkeskolens skriftlige prøver. Skolens leder skal være opmærksom på, at vejledningen ikke forholder sig til konkrete hjælpeværktøjer fx CD-ORD eller AppWriter, men alene til funktionaliteter i hjælpeværktøjet, fx oplæsning eller ordforslag.

1. Forlænget prøve- og/eller forberedelsestid

Tidsangivelserne i nedenstående skema skal opfattes som vejledende maksimaltid. Tidsforlængelser ud over de vejledende kan kompromittere prøvernes faglige niveau.

Tildeling af forlænget prøvetid skal bero på en konkret og individuel vurdering i forhold til elevens funktionsnedsættelse. Eleven bør ikke tildeles længere prøvetid end højst nødvendigt, og end hvad der skønnes hensigtsmæssigt for elevens koncentrationsevne, præstation og velbefindende.

9.-klasseprøver:

Fag	Prøve	Forlænget prøvetid
Dansk	Læsning	Op til 15 minutter
	Retskrivning	Op til 30 minutter*
	Skriftlig fremstilling med adgang til internettet	Op til 60 minutter
	Skriftlig fremstilling med samtalerunde	Op til 60 minutter
Matematik	Matematik *uden* hjælpemidler	Op til 15 minutter
	Matematisk *med* hjælpemidler	Op til 60 minutter
Engelsk	Lytte- og læsefærdighed	Op til 20 minutter
	Skriftlig opgave	Op til 40 minutter
Tysk	Lytte- og læsefærdighed	Op til 20 minutter
	Skriftlig opgave	Op til 40 minutter
Fransk	Lytte- og læsefærdighed	Op til 20 minutter
	Skriftlig opgave	Op til 40 minutter
Biologi	Skriftlig	Op til 20 minutter
Geografi	Skriftlig	Op til 20 minutter
Fysik/kemi	Skriftlig	Op til 20 minutter

* Hvis der foretages individuel diktering i første del af prøven i retskrivning, hvilket tager en del af den samlede forlængede prøvetid, vil der i udgangspunktet maksimalt kunne tildeles 15 minutter forlænget prøvetid til anden del af prøven.

10.-klasseprøver:

Fag	Prøve	Forlænget prøvetid
Dansk	Skriftlig fremstilling med adgang til internettet	Op til 80 minutter **
Matematik	Skriftlig	Op til 80 minutter**
Engelsk	Skriftlig	Op til 60 minutter**
Tysk	Skriftlig	Op til 60 minutter**
Fransk	Skriftlig	Op til 60 minutter**

**Eleverne skal selv administrere tiden og fordele den forlængede tid mellem de enkelte opgavedele.

2. Pause

Der kan gives tilladelse til, at der indlægges pauser i en skriftlig prøve. Der er ikke fastsat nogen tidsbegrænsning, men den enkelte prøve skal afsluttes samme dag, som prøven påbegyndes. Der skal være opsyn med eleven i pausen, også hvis der er tale om pause mellem to delprøver, fx mellem prøven i læsning og prøven i retskrivning.

Pause og forlænget prøve- og forberedelsestid kan godt kombineres.

3. Afprøvning af it-hjælpemidler

Det er skolelederens ansvar at sikre, at elevens it-hjælpemidler virker. It-hjælpemidler kan anvendes på:

- digitale selvrettende prøver
- prøver med adgang til internettet
- tilgængelige pdf-filer

På www.uvm.dk/test-it kan eleverne teste deres it-hjælpemidler på de forskellige typer af opgavesæt, fx digitale selvrettende prøver, prøven i dansk skriftlig fremstilling og tilgængelige pdf-filer.

4. Prøvesæt i andre formater

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fremstiller særlige opgavesæt til de skriftlige prøver i 9. og 10. klasse.

Skolen skal foretage en materialebestilling til de elever, som skal have særligt fremstillet prøvemateriale. Materialebestilling foregår elektronisk på samme måde, som skolen tilmelder andre elever til folkeskolens prøver. Vær dog opmærksom på fristen for bestilling af materialer. I det følgende er der redegjort for, hvilke særlige opgavesæt, der bliver fremstillet.

5. Tilgængelige pdf-filer

Til alle opgavesæt (bortset fra FP9 Dansk, skriftlig fremstilling og FP10 Dansk, skriftlig fremstilling, del b og c) fremstilles tilgængelige pdf-filer af prøvematerialet, som kan anvendes af elever, der aflægger prøve på særlige vilkår. Elevens it-hjælpemidler kan anvendes på pdf-filerne. Læs mere i afsnittet "Afprøvning af it-hjælpemidler".

6. Punktskrift

Styrelsen for Undervisning og Kvaltiet fremstiller opgavesæt med punktskrift til følgende prøver:

9.-klasseprøver:

- Dansk, læsning
- Dansk, retskrivning
- Matematik *uden* hjælpemidler
- Matematik *med* hjælpemidler
- Engelsk, tysk og fransk
- Biologi
- Geografi
- Fysik/kemi

10.-klasseprøver:

- Dansk, læsning og sprogbrug
- Matematik
- Engelsk, tysk og fransk,

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kan foretage ændringer i opgaverne i forbindelse med omsætningen til punktskrift, fx hvis billedstof er en del af opgaven.

Styrelsen udpeger en anden censor til at bedømme besvarelser fra elever, der har fået opgavesæt på punktskrift. Oplysninger om denne censor fremgår af det brev, der er vedlagt pakken med opgavesættet/opgavesættene.

7. Manus – sprogfagene

Skolens administration kan rekvirere manus af lyttedelen til sprogprøverne i 9. klasse til døve og hørehæmmede elever ved at sende en e-mail til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet på e-mailadressen: fp@stukuvm.dk. I mailen skal angives skolenavn, institutionsnummer, elevens navn samt prøvefag.
Se afsnittet "Deadline" for frist for bestilling af manus.

8. Opgavesæt i andre farver

Skolens administration må selv fremstille opgaver i en anden farve, som eleven er vant til at arbejde med i den daglige undervisning. Elevens prøve starter på det tidspunkt, eleven får udleveret det særligt fremstillede opgavesæt.

9. Stortryk

Skolens administration må selv fremstille opgaver i den størrelse, som eleven er vant til at arbejde med i den daglige undervisning. Elevens prøve starter på det tidspunkt, eleven får udleveret det forstørrede opgavesæt.

Det er vigtigt, at eleven også får udleveret det originale opgavesæt. Hvis der indgår øvelser til opmålinger i opgaverne, udføres disse på originalopgaven.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kan være skolerne behjælpelig med at forstørre skriftlige opgavesæt. Bestilling af forstørret prøvemateriale skal gå via den regionale synskonsulent.

Skolen skal kontakte elevens synskonsulent for at drøfte, hvilken forstørrelse eleven har behov for.

Hvis den regionale synskonsulent anbefaler, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal være skolen behjælpelig med at fremstille forstørret prøvemateriale, skal synskonsulenten bekræfte dette i en mail til styrelsen på mailadressen fp@stukuvm.dk. Mailen skal indeholde oplysninger om:

- Skolens navn, skolekode ogadresse

- Navnet på eleven
- Klassebetegnelse
- Prøvens navn og niveau
- Angivelse af punktstørrelse
- I mailens emnefelt skrives "Forstørrelse af prøvemateriale"

10. Individuel diktering i dansk, retskrivning

Der kan gives tilladelse til individuel diktering i dansk, retskrivning. Hvis dansklæreren skal diktere, starter elevens prøve umiddelbart i forlængelse af klassens ordinære prøve. Der skal være tilsyn med eleven, mens resten af klassen får dikteret prøven.

Ved dikteringen anvendes den tid, som er nødvendig. Der må ikke dikteres færre ord end de angivne i dikteringsenhederne (jf. skråstregerne i lærerarket), og dikteringsenhederne må ikke dikteres mere end to gange.

Når dikteringen er overstået, har eleven 35 minutter til at arbejde med ordbøger og opgaverne i anden del. Hvis der foretages individuel diktering i første del af prøven i retskrivning, hvilket tager en del af den samlede forlængede prøvetid, vil der i udgangspunktet maksimalt kunne tildeles 15 minutter forlænget prøvetid til anden del af prøven

Individuel diktering kan kombineres med tildeling af forlænget prøvetid og brug af ordbog under dikteringen. Hvis individuel diktering kombineres med forlænget prøvetid, kan der i udgangspunktet maksimalt tildeles 15 minutter forlænget prøvetid til anden del af retskrivningsprøven.

11. Ordbøger i dansk, retskrivning

Der kan gives tilladelse til at anvende ordbog under diktering i dansk, retskrivning. Hvis eleven får tilladelse til at anvende ordbog under diktering, skal der også gives tilladelse til individuel diktering.

12. Ordforslagsprogram ved prøven i dansk retskrivning (FP9) og ved prøven i a-delen dansk skriftlig fremstilling med adgang til internettet (FP10)

Elever, der er testet ordblinde (svarende til kategorien rød) på Ordblindetesten (Undervisningsministeriets nationale ordblindetest) eller tilsvarende standardiserede ordblindetests, må anvende ordforslagsprogram ved prøven dansk retskrivning (FP9) og ved prøven i a-delen dansk skriftlig fremstilling med adgang til internettet (FP10). Andre elever må ikke benytte ordforslagsprogram ved disse prøver.

13. Ordforslagsprogram ved andre prøver end prøven i dansk retskrivning

Ordblinde elever må anvende ordforslagsprogram ved andre prøver end prøven i dansk retskrivning. Elever, der ikke er ordblinde, må anvende ordforslagsprogram ved andre prøver end prøven i dansk retskrivning, hvis ordforslagsprogrammet vurderes at kunne kompensere for elevens funktionsnedsættelse

14. Lommeregner

Ved prøven i matematik uden hjælpemidler må eleverne **ikke** benytte lommeregner. De tilgængelige lommeregnere/apps, der findes på markedet, har mange funktioner inden for matematik. Det er styrelsens vurdering, at brug af lommeregnere/apps vil give eleven ekstra hjælp, hvilket vil betyde, at prøvens faglige niveau ikke bevares.

15. Talende lommeregner for blinde elever

Der kan gives tilladelse til, at blinde elever anvender talende lommeregner. Dette gælder også ved prøven i matematik uden hjælpemidler.

16. Oplæsning

Der kan gives tilladelse til, at eleven anvender digitale oplæsningsprogrammer. Eleven skal være fortrolig med programmets funktionalitet og anvende programmet i den daglige undervisning.
Der kan **ikke** gives tilladelse til, at fx faglærer og/eller praktisk medhjælp læser opgavesæt op for eleven.

I sprogfagenes opgave i lytteforståelse kan eleven få udleveret fil med lyttedel, så eleven skal kan stoppe lydsporet, mens eleven benytter sit oplæsningsprogram til at læse spørgsmålene. Eleverne må ikke høre lyttedelen flere gange end klassens øvrige elever.

17. Skanning

Af hensyn til opgavesættets kvalitet må skriftlige opgavesæt ikke skannes. Skriftlige opgavesæt er omfattet af reglerne vedrørende ophavsret fastsat af Copydan.

18. ”Tale-til-tekst”

Skolens leder kan give tilladelse til, at eleven indtaler sin besvarelse i

- dansk, skriftlig fremstilling, FP9
- matematik *med* hjælpemidler, FP9
- engelsk, tysk og fransk, opgave i fri skriftlig fremstilling, FP9
- dansk, skriftlig fremstilling, b og c - delen, FP10
- matematik, FP10
- engelsk, tysk og fransk, hæfte 2, FP10,

Det indtalte overføres til et tekstbehandlingsprogram, hvor eleven herefter kan arbejde videre med teksten. Eleven skal være fortrolig med programmets funktionalitet og anvende programmet i den daglige undervisning.

Elever, der benytter ”tale-til-tekst” skal side i eget lokale, så øvrige elever ikke kan høre elevens indtaling. Der skal være tilsyn med eleven under prøven.

Der må **ikke** på besvarelsen være oplyst, at eleven har benyttet ”Tale-til-Tekst”.

19. Praktisk medhjælp

Hvis eleven på grund af sin funktionsnedsættelse er forhindret i at udføre praktiske opgaver, fx at foretage bogopslag og/eller flytte på papir, kan der gives tilladelse til at anvende praktisk medhjælp.

Elever, der på grund af deres funktionsnedsættelse har koncentrationsbesvær, kan gives tilladelse til at anvende praktisk medhjælp, der bidrager til at fastholde elevens koncentration til den stillede opgave.

Der kan gives tilladelse til, at et opgavesæt deles op i flere dele, hvis det kan være med til, at eleven bevarer overblikket over den enkelte opgave.

20. Medhjælp til blinde elever

Hvis en blind elev foretager indskrivning på standardtastatur, kan den praktiske medhjælp efter ønske fra eleven oplæse de sidst skrevne ord, således at eleven kan følge med i, hvor langt han eller hun er kommet. Medhjælpen kan endvidere efter elevens ønske læse den samlede besvarelse højt for eleven med henblik på rettelse af eventuelle fejl.

Den praktiske medhjælp må ikke være tilsynsførende. De almindelige regler for tilsyn med folkeskolens prøver finder anvendelse.

21. Sekretær

Hvis eleven på grund af sine vanskeligheder ikke er i stand til selvstændigt at skrive sin besvarelse, kan der gives tilladelse til at benytte en sekretær i nedenstående prøver:

9.-klasseprøver

- Dansk, læsning
- Matematik *uden* hjælpemidler
- Matematik *med* hjælpemidler
- Biologi
- Geografi
- Fysik/kemi

10.-klasseprøver

- Matematik

Hvis eleven skal benytte sig af sekretærhjælp ved andre prøver end de ovenfor nævnte, skal eleven stave ordene for sekretæren.

22. Taktile hjælpemidler

Taktile materialer er følbare, så blinde og svagsynede kan orientere sig og få informationer via følesansen i fingrene.

Der kan gives tilladelse til, at eleven benytter de taktile hjælpemidler, som anvendes i den daglige undervisning.

23. Tolk/tegnsprog /Mund-hånd-system (MHS)

Der kan for døve elever gives tilladelse til, at der medvirker tolk, som kan tolke fra dansk til tegnsprog. I dansk, retskrivning kan det tillades, at læreren dikterer med brug af MHS og/eller tegnsprog.

Ved lyttedelen i sprogfagene engelsk, tysk og fransk kan det tillades, at der medvirker en tolk, som kan tolke lydsporet på tegnsprog.

Bilag 3 – Mundtlige prøver

24. Forlænget prøvetid

Af hensyn til eleven bør den samlede varighed af en prøve ikke overstige den tid, der er fastsat til en prøve i prøvebekendtgørelsen, med mere end 50 %.

Skolens leder kan tillade, at en elev får tildelt både forlænget forberedelsestid samt prøvetid.

Tidsangivelserne i nedenstående skema skal opfattes som vejledende maksimaltid.

9.–klasseprøver:

Fag og prøveform	Forberedelsestid/ prøvetid inkl. Karakterfastsættelse	Ekstra forberedelsestid	Ekstra prøvetid
Dansk			
Prøveform A	40 minutter/ 20 minutter	Op til 20 minutter	Op til 10 minutter
Prøveform B	Ingen forberedelse/ 25 minutter		Op til 12½ minut
Matematik			
Mundtlig	Ingen forberedelse/ 2 timer		**
Engelsk			
Mundtlig	Ingen forberedelse/ 20 minutter		Op til 10 minutter
Fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi			
Individuelt/gruppeprøve	Ingen forberedelse/ 2 timer		**
Tysk			
Mundtlig	Ingen forberedelse/ 20 minutter		Op til 10 minutter
Fransk			
Mundtlig	Ingen forberedelse/ 20 minutter		Op til 10 minutter

Historie			
• Prøve med selvvalgt problemstilling – individuel	25 minutter/ 25 minutter	Op til 12½ minut	Op til 12½ minut
Prøve med selvvalgt problemstilling - gruppe	***	***	***
Samfundsfag			
Prøve med selvvalgt problemstilling - individuel	25 minutter/ 25 minutter	Op til 12½ minut	Op til 12½ minut
Prøve med selvvalgt problemstilling - gruppe	***	***	***
Kristendomskundskab			
Prøve med selvvalgt problemstilling - individuel	25 minutter/ 25 minutter	Op til 12½ minut	Op til 12½ minut
Prøve med selvvalgt problemstilling - gruppe	***	***	***
Idræt			
Praktisk – gruppe	***		***

10. –klasseprøver:

Fag	**Forberedelsestid/ prøvetid inkl. Karakterfastsættelse**	**Ekstra forberedelsestid**	**Ekstra prøvetid**
Dansk			
Mundtlig	Ingen forberedelse/ 25 minutter		Op til 12½ minutter
Matematik			
Prøveform A	Ingen forberedelse/ 2 timer		**
Prøveform B	Ingen forberedelse/ 2 timer		**
Engelsk			

Mundtlig	Ingen forberedelse/ 20 minutter		Op til 10 minutter

Fysik/kemi			
Individuelt/gruppe	Ingen forberedelse/ 2 timer		**
Tysk			
Mundtlig	Ingen forberedelse/ 20 minutter		Op til 10 minutter
Fransk			
Mundtlig	Ingen forberedelse/ 20 minutter		Op til 10 minutter

** Ved prøver, der tilrettelægges som gruppeprøver, kan skolen tilrettelægge prøven således, at færre elever end det antal, der fremgår af prøvebekendtgørelsen, aflægger prøve samtidig. Prøven kan også tilrettelægges som en individuel prøve.

*** Ved prøver, der tilrettelægges som gruppeprøver, og hvor prøvetiden er afhængig af, hvor mange elever der aflægger prøve samtidig, kan skolen forlænge prøvetiden med maksimalt 50 % af den samlede prøvetid under hensyntagen til gruppens øvrige elever. Det er kun den elev, der aflægger prøve på særlige vilkår, der kan få forlænget tid.

25. Gruppeprøve som individuel prøve

Prøver, der efter prøvebekendtgørelsens bestemmelser, skal aflægges som gruppeprøve, kan tilrettelægges som individuel prøve. Eleven skal have den prøvetid, der er nødvendig for at eleven kan udføre den stillede opgave.

26. Skanning/indtaling

Der kan gives tilladelse til, at teksten i forberedelsestiden skannes til digitalt læsbar tekst eller indtales. Eleven bør i overværelse af skolens leder eller dennes stedfortræder trække sin opgave – uden at eleven gøres bekendt med denne – i så god tid, at teksten kan skannes eller indtales, inden forberedelsen til den mundtlige prøve finder sted.

27. Digital oplæsning

Der kan gives tilladelse til, at eleven anvender digital oplæsning. Eleven skal være fortrolig med programmets funktionalitet og anvende programmet i den daglige undervisning.

Ved prøven i mundtlig dansk, hvor eleven skal udvælge et tekststykke til oplæsning, kan ordblinde elever vælge at benytte digital oplæsning eller vælge at undlade oplæsning. Ved begge muligheder vil oplæsningen ikke indgå i den samlede bedømmelse af prøven.

28. Praktisk medhjælp

Hvis der indgår brug af ordbøger, formelsamlinger m.v. i en opgave, kan der gives tilladelse til at bruge praktisk medhjælp, som kan oplyse eller læse ønskede ord og afsnit efter elevens anvisninger. Der kan også

gives tilladelse til, at den praktiske medhjælp fungerer som elevens ”forlængede arm” ved opstilling af redskaber eller lignende. Andre former for hjælpemidler bør dog overvejes forud for valg af denne løsning.

Der kan gives tilladelse til, at den praktiske medhjælp bidrager til at fastholde elevens koncentration til den stillede opgave.

Der kan gives tilladelse til, at den praktiske medhjælp kan forære et ord, hvis eleven ikke kan få ordet sagt.

Hvis eleven har behov for praktisk medhjælp i forberedelsestiden, skal der være opsyn med elev og praktisk medhjælp.

29. Taktile hjælpemidler

Der kan gives tilladelse til, at eleven benytter de taktile hjælpemidler, som eleven anvender i den daglige undervisning.

30. Tolk/tegnsprog /Mund-hånd-system (MHS)

30.1. Dansk

Der kan for døve elever gives tilladelse til, at der medvirker tolk, som kan tolke fra dansk til tegnsprog og fra tegnsprog til dansk. Censor/censorerne udpeges efter samme retningslinjer som for øvrige elever.

30.2. Døve og hørehæmmede

Der kan gives tilladelse til, at eleven anvender den kommunikationsform, eleven benytter i den daglige undervisning. Dette gælder ikke ved prøverne i fremmedsprog.

Ved prøverne i fremmedsprog kan eleven erstatte den mundtlige dialog med en skriftlig dialog.

31. Prøvelokalet

Der er ikke krav om, at folkeskolens prøver skal afholdes på skolen.

Januar 2020
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet